

הכנסת

הלשכה המשפטית

תחום חקיקה
ומחקר משפטי

אמנציפציה של קטינים בחקיקה בארצות הברית

כתיבה: עו"ד ליאור בן דוד

יא בכסלו תשע"ד
14 בנובמבר 2013

אישור: עו"ד הודיה קין, ממונה (חקיקה ומחקר משפטי)

סקירה משפטית

מסמך זה הוא סקירה משפטית משווה ואינו חוות דעת משפטית

1. מבוא

מסמך זה, שנכתב לבקשת חה"כ עדי קול, בוחן את מעמדו המשפטי, זכויותיו וחובותיו של "קטין עצמאי" (emancipated minor) בארצות הברית ואת ההליך המשפטי שבאמצעותו יכול קטין לזכות בהכרה במעמד זה. המסמך מתמקד באמנציפציה הניתנת ל"קטין עצמאי" דרך צו בית משפט.

אמנציפציה של קטינים בארצות הברית אינה מוסדרת ברמה הפדראלית אלא רק ברמת המדינות. על-פי המכון למידע משפטי של בית הספר למשפטים באוניברסיטת קורנל, כמחצית מהמדינות בארצות הברית אימצו חקיקה ספציפית להסדרת אמנציפציה של קטינים.¹ עם זאת, גם במדינות בהן אין הסדרה סטטוטורית מקיפה של ההליך, יכולה להינתן אמנציפציה לקטין בהתאם להוראות חוק הנוגעות לנסיבות ספציפיות ובהתאם לכללי המשפט המקובל. החוקים המסדירים את הליך האמנציפציה, לרבות את היקף הזכויות והחובות שמקנה מעמד של "קטין עצמאי", משתנים בין מדינה למדינה. לפיכך, גם המונח "קטין עצמאי" עצמו זוכה למעשה להגדרות ותכנים שונים, שלדעת ליין (Lane) וקוהלנברג (Kohlenberg) משקפים, בין השאר, העדר הסכמה לאומית על מידת האוטונומיה שראוי לתת לקטינים.²

"קטין עצמאי" מוגדר במילון המשפטי האמריקאי Black's Law Dictionary כ"קטין המפרנס את עצמו ועצמאי מפיקוח הורים, בדרך כלל כתוצאה מצו של בית משפט."³ על-פי הגדרה מילונית-משפטית אחרת,⁴ המצוטטת באתר בית הספר למשפטים של אוניברסיטת קורנל (Cornell), מדובר ב"קטין ששחרר מהמשמורת ומהפיקוח של הוריו."⁵ בדומה לכך, גם במקומות אחרים, אמנציפציה מוגדרת בהקשר זה כהליך שבו קטין יכול להשתחרר מהשליטה ומהפיקוח המשפטיים של הוריו.⁶ במילונים משפטיים נוספים ניתן למצוא הגדרות מעט מקיפות יותר של המונח. כך למשל, על-פי ה-Mellinkoff's Dictionary of American Legal Usage, "קטין עצמאי" הוא קטין שאינו כפוף יותר לסמכות הורית, כאשר מצבים המביאים לאמנציפציה של הקטין הם למשל נישואין, שירות צבאי פעיל, הסכמה בין הקטין להוריו, וצו בית משפט. מקור זה ממשיך ומציין כי השלכות האמנציפציה, כמו למשל הזכות (של הקטין) להחזיק בהכנסותיו, חובת הפרנסה המוטלת על ההורים, וכך גם השימוש במונח עצמו - כל אלה משתנים, כאמור, ממדינה למדינה.⁷

¹ http://www.law.cornell.edu/wex/emancipation_of_minors.

² Susan Lane and Eileen Kohlenberg, "Emancipated Minors: Health Policy and Implications for Nursing", *Journal of Pediatric Nursing*, 27(5), 2011, 533-548.

³ "A minor who is self-supporting and independent of parental control, usually as a result of a court order." *Black's Law Dictionary* (Eighth Edition), 2004, p. 1017.

⁴ Nolo's Plain-English Law Dictionary, <http://www.nolo.com/dictionary/emancipated-minor-term.html>.

⁵ "A minor who has been released from the custody and control of his or her parents".

http://www.law.cornell.edu/wex/emancipated_minor.

⁶ אתר הרשות השופטת של מדינת מישיגן :

<http://courts.mi.gov/Self-help/center/casetype/Pages/EmancipationSH.aspx>

⁷ *Mellinkoff's Dictionary of American Legal Usage*, St. Paul, Minn: West Publishing Co., 1992, pp. 75-76.

במילון משפטי נוסף (Random House Webster's Dictionary of the Law), אמנציפציה של קטין מוגדרת כשחרורו מפיקוח הורי (ושחרור ההורים מחובותיהם כלפי הילד), תוך מתן הזכות לקטין לשמור ולשלוט על הכנסותיו שלו ולהחליט בעניינים כמו טיפול רפואי לעצמו. על-פי אותו מילון, מצב זה יכול לקרות באמצעות הסכמה בין ההורים לקטין, צו של בית המשפט בעקבות עתירה של הקטין, או באורח אוטומטי מכוח נישואין.⁸ כפי שנראה בהמשך המסמך, להגדרות כלליות אלה מתווספות הגדרות פרטניות יותר בחוקי המדינות עצמן.

1.1 היסטוריה וביקורת

שורשיה של דוקטרינת האמנציפציה לקטינים נטועים במשפט המקובל (common law), שבמסגרתו קטין היה מקבל אמנציפציה באחד משלושת המצבים הבאים: **בהגיעו לגיל הבגרות, עם נישואיו (בהיותו עדיין קטין) או עם הצטרפותו לצבא.** המצבים הללו, לרבות שני האחרונים בהם נוצרת מערכת יחסים חדשה של מחויבות ואחריות בין הקטין לבין צד שלישי, נחשבו לסטטוסים שאינם עולים בקנה אחד עם הרעיון של שליטה ופיקוח הוריים (parental control).⁹ גם כיום בחוקי המדינות בארצות הברית, מצבים אלה נכללים פעמים רבות תחת המונח "אמנציפציה", כאשר אמנציפציה סטטוטורית מוקנית לקטין באופן אוטומטי (ללא פנייה לבית המשפט) בהגיעו לגיל הבגרות (18 ברוב המדינות, 19 או 21 במיעוט); בהינשאו בכפוף לחוקי המדינה (במקרים רבים - גם אם הנישואין פורקו לפני הגיעו לגיל הבגרות); או בהיותו בשירות פעיל בצבא ארצות הברית.¹⁰

בנוסף לכך, אף זאת במסגרת המשפט המקובל, בית המשפט גם היה יכול להחליט שקטין זכה למעשה באמנציפציה אם העובדות שנגלו לפניו הראו כי **בפועל מדובר בילד שמבחינה כלכלית כבר היה עצמאי מהוריו ואשר חי כשהוא משוחרר משליטתם ומפיקוחם.**¹¹ לדברי סאנגר (Sanger) ווילמסן (Willemsen), לאורך ההיסטוריה אמנציפציה של קטין המוענקת על-ידי בית המשפט נחשבה לסוגיה משפטית מינורית, שולית. אמנציפציה ניתנה פה ושם כדי לפתור בעיה

⁸ Random House Webster's Dictionary of the Law, New York: Random House, 2000, p. 155.

⁹ Kathleen A. Hempelman. **Teen Legal Rights. A Guide for the 90s**, Westport, Connecticut: Greenwood Press, 1994, p. 79; Leslie J. Harris and Lee E. Teitelbaum. **Children, Parents, and the Law. Public and Private Authority in the Home, Schools, and Juvenile Courts** (2nd edition), New York: Aspen Publishers, 2006, p. 337.

¹⁰ **במישיגן**, למשל, בכל אחד משלושת המצבים האמורים קטין מקבל אמנציפציה אוטומטית (emancipation by operation of law). ראו: Status of Minors and Child Support Act 293 of 1968, MCL, section 722.4. **באיידהו**, קטינים בני 16 ומעלה רשאים להינשא בכפוף להסכמת ההורים (או האפוטרופוס) והנישואין מקנים להם מעמד של emancipated minors. **בפלורידה** אמנציפציה מתרחשת באופן אוטומטי לא רק בהגיע הקטין לגיל 18 אלא גם קודם לכן - אם הקטין מתחתן (ככלל, בפלורידה קטין אינו רשאי להתחתן ללא הסכמת הוריו וקטין מתחת לגיל 16 אינו רשאי להתחתן גם אם הוריו הסכימו לכך אלא בהסכמת בית המשפט, למשל, אם מדובר בקטינה מתחת לגיל 16 בהריון ושופט אישר את הנישואין). ראו:

Florida Statute Chapter 743: Disability of nonage of minors removed, section. 743.01.

¹¹ Harris and Teitelbaum, **Children, Parents, and the Law**, p. 337.

ספציפית שנגרמה לקטין בשל מעמדו כקטין.¹² עם השנים (בעיקר משלהי שנות ה-70 של המאה ה-20) חל שינוי בסוגיית האמנציפציה של קטינים, כאשר עם הסדרתה המקיפה כדוקטרינה סטטוטורית היא הפכה להליך משפטי בעל קריטריונים אחידים יותר הקבועים בחוק ולא רק נקבעים על-ידי בית המשפט ממקרה אחד למשנהו, בהתאם לנסיבותיו הייחודיות של כל מקרה. זאת ועוד, ההסדרה הסטטוטורית גם הפכה את האמנציפציה להליך נגיש יותר, שתוצאותיו והשלכותיו רחבות וכוללניות מבעבר. בניגוד לאמנציפציה השיפוטית המסורתית שנהגה במסגרת המשפט המקובל - אמנציפציה שניתנה על-ידי בתי המשפט למטרות ספציפיות, כמו למשל הגנה על הכנסה שקיבל הקטין מפני הוריו במקרים מסוימים, או מתן אפשרות לקטין לקבוע לעצמו מקום מגורים בנפרד מהוריו - האמנציפציה הסטטוטורית ממלאת תפקיד מקיף יותר בקידום הקטין אל הבגירות. מגורים בנפרד מההורים וניהול עצמאי של עניינים כספיים - שתי דרישות סטטוטוריות מרכזיות לאמנציפציה - נתפסו על-ידי המחוקקים כאינדיקטורים להצדקת קידום הילד מקטינות (minority) לבגירות (maturity). סאנגר ווילמסון אף מוסיפות שההליך המתואר עלה בקנה אחד עם רפורמה נוספת שהתרחשה ברוב מדינות ארצות הברית כאשר גיל הבגירות ירד מ-21 ל-18.¹³

בהתאם לכך, קטין שמבחינה פיזית וכלכלית חי בנפרד מהוריו נתפס על-ידי המחוקק כמי שמפגין קיום עצמאי אשר הפך את הדרישות המסורתיות של פיקוח הורי ופרנסה בידי ההורים לא רק ללא הכרחיות אלא גם לבעייתיות מבחינות פרקטיות שונות. קטינים שכאלה, ללא הכרה באמנציפציה שלהם, גם כאשר הם חיו באופן עצמאי מהוריהם, היו מנועים מלעשות פעולות משפטיות שונות כמו למשל לשכור מקום מגורים או לחתום על חוזה עבודה (תוך ניהול משא ומתן על תנאי העסקתם). בנוסף לכך, הם גם יכלו להיתפס על-ידי המשטרה על תקן ילדים שברחו מביתם. על-פי סאנגר ווילמסון, זה בדיוק היה הרקע לחקיקת חוק האמנציפציה לקטינים בקליפורניה בשלהי שנות ה-70, שנועד לסייע לקטינים להשיג את המעמד המשפטי שהם היו זקוקים לו כדי לממש אוטונומיה שלמעשה הם כבר השיגו לעצמם בפועל. בקליפורניה, התחיל אותו מהלך חקיקתי מדאגה לקטינים שברחו מבתיהם, ולמעשה חיו בצורה עצמאית ואוטונומית, אך ללא יכולת משפטית לנהל משא ומתן על חוזה עבודה או שכירות למגורים וכך היו חשופים לעבריינות רחוב, מחד, ולהטרדות של המשטרה, מאידך. הסרת המגבלות הללו היתה מרכיב חשוב בהחלטת המחוקקים לאפשר לאותם קטינים הליך משפטי פשוט יחסית שבאמצעותו יוכלו לזכות בזכויות של בגירים. הליך האמנציפציה, כפי שניסחו אותו המחוקקים, נועד אם כך לתת **אישור והכרה רשמיים למצב עניינים קיים** - עצמאותו הפיזית והכלכלית של קטין מהוריו - במקרים בהם התקיים מצב שכזה. עם זאת, מדגישות סאנגר ווילמסון, הליך האמנציפציה באמצעות עתירה לבתי משפט לא נועד לקדם וליצור את אותו מצב עניינים.¹⁴

¹² Carol Sanger and Eleanor Willemssen, "Minor Changes: Emancipating Children in Modern Times", 25 *U. Mich. J.L. Reform* 239, 1991-1992.

¹³ Ibid, pp. 244-246.

¹⁴ Ibid, pp. 244-246, 250-255.

יש הטוענים כי הסיבות הנפוצות ביותר לבקשת אמנציפציה על-ידי קטינים הן השגת שליטה כלכלית, קבלת עצמאות והיחלצות מחיי משפחה שליליים.¹⁵ בראשית שנות ה-90, כדי לבחון את השאלה מדוע קטינים עותרים לבית המשפט לקבלת אמנציפציה מהוריהם, ערכו סאנגר ווילמסון מחקר אמפירי בקליפורניה, כאשר במשך שנתיים הן בחנו את כל העתירות לאמנציפציה (90 במספר) שהוגשו בשני מחוזות במדינה - מחוזות שבהם הוענקה אמנציפציה ביד רחבה למדי - ובנוסף גם ראינו חלק מהקטינים העותרים. מסקנתן העיקרית היתה שבעוד שהחקיקה בעניין זה נועדה להעצמת קטינים-בוגרים שממילא חיים באורח עצמאי ולאפשר להם לקבל הכרה משפטית במעמדם העצמאי, הרי שבפועל חקיקה זו נוצלה לא פעם בידי הוריהם של הקטינים, כאמצעי לשינוי יחסי הורים-ילדים לתועלת ההורים. ממצאי מחקרן העלו כי בעוד שבכמה מקרים אכן הצהרה משפטית על אמנציפציה העניקה לקטינים שכבר גילו אורח חיים עצמאי הכרה דה-יורה במעמדם דה פקטו, הרי שבמקרים רבים אחרים נעשה שימוש בהליך האמנציפציה על-ידי ההורים דווקא, כדי לסיים את מחויבותם ההורית כלפי מתבגרים "רגילים" יותר, שחסרו להם באותה עת הניסיון, המשאבים ואפילו הרצון לחיות חיים עצמאיים. על-פי סאנגר ווילמסון, אמנציפציה של קטינים, שהוסדרה בחוק כאמצעי פרקטי ונוח לקידום אינטרסים של קטינים בנסיבות חריגות, התגלתה במידה מסוימת כמכניזם לפתרון סכסוכים פנים-משפחתיים ולהרחקת ילדים מהבית במקרים של קונפליקט בין המתבגר להוריו.¹⁶

לדבריהן, אמנציפציה מביאה לכדי סיום אספקטים חשובים של היחסים המשפטיים בין הורים לילדיהם. ברבים מהמקרים שנבדקו על-ידן בקליפורניה ההליך הזה נעשה במהירות רבה - פעמים רבות לקח פחות משבוע מתחילתו הפורמלית ועד סופו - כאשר ברגע שההורים חתמו על הסכמתם לבקשת האמנציפציה של ילדיהם ההליך היה קצר ביותר. השופט אמנם נדרש לוודא שאמנציפציה אינה נוגדת את טובת הילד, אבל חילופי הדברים בינו לבין הקטין היו לא פעם מינימאליים במקרה הטוב. לטענתן, גם המחוקקים וגם בתי המשפט הניחו אחדות אינטרסים בין הילדים (מבקשי האמנציפציה) לבין ההורים (שהביעו את הסכמתם לכך), אך ממצאי מחקרן העלו כי במקרים רבים לכל צד יש מוטיבציות שונות שלא דווקא אותן התכוון המחוקק לממש ולקדם, כך שהליך האמנציפציה מביא עמו תוצאות שלא בהכרח נחזו ולא בהכרח אליהן התכוונו.¹⁷ עם זאת, סאנגר ווילמסון, ובעקבותיהן גם קרט (Kert), מדגישות כי הרעיון שלפיו אמנציפציה תהיה גם להורים, במקרים בהם מוצו כל הדרכים מבחינתם לפקח על מתבגר "בלתי ניתן לשליטה", אינו בהכרח רעיון רע, וכי יציאה של קטין לחיים עצמאיים מבית רווי מתח יכולה להיות בטובתו ובטובת ההורים גם יחד.¹⁸ לפיכך ממליצה קרט, כאשר מוגשת עתירה לאמנציפציה, על בתי המשפט לשקול בצורה מעמיקה את טובת כל הצדדים לעניין, הילד והוריו.¹⁹

¹⁵ Lerner, J. V., Lerner, R. M., and Finkelstein, J. (2001). **Adolescence in America: ABC-CLIO**, cited by Lane and Kohlenberg, "Emancipated Minors".

¹⁶ Sanger and Willemsen, "Minor Changes: Emancipating Children in Modern Times", pp. 240-242.

¹⁷ Ibid, pp. 246-249.

¹⁸ Ibid, p. 280; S. Elise Kert, "Should Emancipation be for Adolescents or for Parents?" 16 **J. Contemp. Legal Issues** 307, 2007.

¹⁹ Ibid, p. 310.

בנוסף, לדברי ליין וקוהלנברג, אמנציפציה של קטינים נוגעת בשאלות חברתיות, כלכליות ותרבותיות מגוונות, ובהעדר איסוף נתונים שונים בקשר לקטינים עצמאיים ומעקב אחר תוצאות הליך האמנציפציה, קשה להעריך את השלכות המדיניות המשפטית בסוגיה זו.²⁰

1.2 אמנציפציה חלקית או מוגבלת למצבים מסוימים או להחלטות ספציפיות

בנוסף לאמור עד כה, במונח אמנציפציה נעשה שימוש גם בהקשרים מצומצמים יותר, כאשר קטין יכול לקבל אמנציפציה חלקית או מוגבלת לצורך מסוים ומבלי להיחפך בהכרח ל"קטין עצמאי" (emancipated minor) לכל דבר ועניין. אמנציפציה במצבים מיוחדים ולצרכים ספציפיים ניתנת על-פי רוב כאשר מדובר בקבלת החלטות בנושאים רפואיים פרטניים. כך למשל, במישוגן, ניתנת לקטין אמנציפציה אוטומטית כדי לקבל את הסכמתו לטיפול רפואי שגרתיו ולא ניתוחי או לטיפול רפואי דחוף, כשהוא נמצא במשמורת של גורמי אכיפת החוק ולא ניתן לאתר באופן מיידי את הוריו או האפוטרופוס שלו. כמו כן, בכפוף לחריגים מסוימים (טיפולים הקשורים לילודה), תינתן לו אמנציפציה אוטומטית כדי לקבל את הסכמתו לטיפול רפואי או בריאותי מונע, לרבות ניתוח, טיפול שיניים או טיפול נפשי כשהוא נמצא במאסר (או במוסד כלשהו המשמש כתחליף מאסר) ולא ניתן לאתר מיידית את הוריו או האפוטרופוס שלו.²¹ במיזורי יכולה להינתן אמנציפציה לעבריינים צעירים בני פחות מ-17 לצורך קבלת החלטות, בין השאר, בנוגע לטיפול רפואי ונפשי, חינוך, עבודה ותוכניות אחרות.²²

באשר לקבלת טיפולים רפואיים יצוין בנוסף, כי בחלק מהמדינות רשאי בית משפט לתת לקטין - לעתים משתמשים בהקשר זה במונח **קטין בוגר** (mature minor) - אמנציפציה מוגבלת שמשמעותה הכרה בכשירותו לקבל החלטה אד הוק בעניין רפואי הנוגע לו, וזאת כאשר הקטין מפגין בשלות רגשית ומחשבתית המאפשרת לו להבין את משמעות הטיפול והסיכונים הכרוכים בו. במקרה כזה בית משפט יכול להכריע שקטין הוכיח בגרות מספקת כדי להיחשב כבגיר בהקשר של אותה החלטה ספציפית ולכן החלטתו יכולה לגבור על החלטת ההורים באותו עניין.²³

1.3 קבלת מעמד של קטין עצמאי דרך בית המשפט – סקירה כללית ותמציתית

ככלל, כדי להשיג מעמד משפטי של קטין עצמאי דרך צו בית משפט, על הקטין, באמצעות עתירה לבית המשפט, להוכיח שהוא תושב המדינה, שהוא יכול לקיים את עצמו מבחינה כלכלית ומבחינות אחרות באופן עצמאי מהוריו או מהאפוטרופוס שלו ושהאמנציפציה תהיה בטובתו.

²⁰ Lane and Kohlenberg, "Emancipated Minors".

²¹ Status of Minors and Child Support Act 293 of 1968, MCL, section 722.4.

²² Lane and Kohlenberg, "Emancipated Minors".

²³ עדי ניב-יגודה ועדנה כצלסון, "היבטים משפטיים ופסיכולוגיים של קבלת החלטות בנוגע לטיפול רפואי בילדים במצבי מחלוקת בין ההורים", **המשפט** טו(2) תשע"א, 605-551, בעמ' 573. גם על-פי סאנגר ווילמסן, נעשה שימוש במונח אמנציפציה חלקית או מוגבלת לתיאור חיקוקים שהעניקו לקטינים סמכות מוגבלת לנהוג כבגירים לצורך קבלת החלטות מסוימות בעיקר בהקשר של קבלת טיפול רפואי כזה או אחר. ראו: Sanger and Willemsen, "Minor Changes: Emancipating Children in Modern Times", p. 243.

ברוב המדינות בהן קיימת הסדרה חקיקתית של הסוגיה, הגיל המינימאלי להגשת עתירה לקבלת מעמד של קטין עצמאי הוא גיל 16.²⁴ עם זאת, בקליפורניה, למשל ניתן להגיש בקשה כאמור כבר בגיל 14, בקולורדו בגיל 15²⁵ ובווימינג בגיל 17.²⁶

אלה הן על-פי רוב הדרישות העיקריות המופיעות בחוקי המדינות, אך במקרים רבים מתווספות אליהן דרישות נוספות, כפי שנראה בהמשך (כך למשל, בוורמונט, נדרש הקטין להראות שהוא חי בנפרד מהוריו או מהאפוטרופוס שלו במשך שלושה חודשים לפחות). מצבים שבהם ההתנהגות בפועל של הקטין או ההורים אינה מתיישבת עם הזכות והחובה המוטלת על ההורים לפקח על ילדיהם ולדאוג לצרכיהם בתקופת היותם קטינים, לרבות מקרים של נטישה, ניצול של הקטין בידי הוריו או האפוטרופוס שלו, או מקרים אחרים שבהם מגיע בית משפט למסקנה כי ההורים אינם כשירים להמשיך ולהחזיק במשמורת על הקטין, יכולים גם הם להיות אינדיקציה נוספת לצורך במתן אמנציפציה בידי בית המשפט.²⁷

ישנם חוקים המחייבים שהבקשה לאמנציפציה תוגש על-ידי הקטין עצמו, אך במקרים רבים גם הורה הקטין יכול להגיש את הבקשה או בגיר אחר מטעמו של הקטין (למשל אפוטרופוס שמייצגו בעניין זה).²⁸ סוגיה נוספת שניתן למצוא לגביה עמדות שונות בחקיקה היא שאלת תלותו של צו האמנציפציה בהסכמת כל הצדדים למתן הצו. כך למשל, באילינוי בית המשפט אינו רשאי להוציא צו מכוח חוק האמנציפציה לקטינים (The Emancipation of Minors Act) אם יש לכך התנגדות מצד הקטין, הוריו או האפוטרופוס שלו. במישיגן לא יוצא צו אמנציפציה אם ההורה או האפוטרופוס מתנגדים לבקשה, אלא אם כן הוכח לבית המשפט שהללו אינם מספקים לקטין תמיכה כלכלית. עם זאת נראה שככלל, כמעט בכל המדינות, החלטה בנוגע למתן צו אמנציפציה תתקבל בסופו של דיון בהתאם להבנת בית המשפט את טובת הקטין בכל מקרה ומקרה.

ככלל, מתן צו אמנציפציה משחרר את ההורים מהשליטה ומהפיקוח על הקטין, מחובתם לתמוך בו כלכלית, ומאחריות שילוחית נזיקית על מעשיו. זכויותיו של הקטין העצמאי יכולות לכלול את הכשירות לחתום על חוזים מחייבים, להיות בעל רכוש, להוציא לפועל עסקאות קנייניות, לשמור לעצמו את משכורתו או הכנסותיו, להחזיק במשרה, לתבוע ולהיתבע בבתי משפט, לקבוע או להקים לעצמו מקום מגורים בנפרד מהוריו, לקבל החלטות בעניינים רפואיים הנוגעים לבריאותו, להירשם לבית ספר, לכתוב צוואה ועוד. בחלק מהחוקים אף נכתב כי מעמד של קטין עצמאי מאפשר לתבוע אותו כבגיר על-פי החוק הפלילי. עם זאת, מעמד משפטי של קטין עצמאי אינו גובר על דרישות חוקתיות וחוקיות, מדינתיות או פדראליות, המציבות מגבלות גיל לעניינים מסוימים (למשל, גיל 21 כגיל מינימאלי לצריכת אלכוהול או גיל 18 כגיל מינימאלי לזכות הצבעה בבחירות) כמו כן, מעמד של קטין עצמאי אינו מבטל אחריות פלילית בעבירות כלפי הקטין שבהן גיל הקורבן

²⁴ Lane and Kohlenberg, "Emancipated Minors".

²⁵ Ibid.

²⁶ <http://legisweb.state.wy.us/statutes/titles/Title14/T14CH1.htm>

²⁷ www.law.cornell.edu/wex/emancipation_of_minors; Lane and Kohlenberg, "Emancipated Minors".

²⁸ www.law.cornell.edu/wex/emancipation_of_minors.

הוא חלק מרכיבי העבירה (בעבירות מין למשל). מעמד זה גם אינו גובר על רגולציה בתחומי הבריאות והבטיחות, המתנה למשל, עבודה בתחום מסוים בקיום דרישת גיל מינימאלי.

במקרים רבים, ובכפוף לנסיבות הקונקרטיות של כל מקרה ומקרה, מתן מעמד משפטי של קטין עצמאי יכול להיות מעשה הפיך, למשל, אם הוכח שצו האמנציפציה הושג מתוך מרמה או הטעיה, או עם השתנות נסיבות כגון איבוד מקור פרנסה ויכולת של הקטין לקיים את עצמו באופן עצמאי (ומבלי להישען על תמיכה של כספי ציבור). בוורמונט, למשל, נקבע בהקשר זה כי בית המשפט רשאי לדרוש מהקטין העצמאי למסור דיווח מעת לעת על מצבו, כדי לאפשר מעקב אחר מילוי תנאי האמנציפציה על-ידו. יודגש כי ביטול צו אמנציפציה מסיבה זו או אחרת אינו פוגע בזכויות וחובים מתוקף חוזים ועסקאות שבוצעו על-ידי הקטין בשעה שצו האמנציפציה עמד בתוקפו. לדברי ליין וקוהלנברג, חוקים שאינם מאפשרים בנסיבות מסוימות את ביטול האמנציפציה שניתנה לקטין יכולים להביא לכך שקטין ייקלע למצב בו הוא תלוי מבחינה כלכלית בכספי ציבור ללא כל מחויבות משפטית של הורה או אפוטרופוס לדאוג לצרכי קיומו.²⁹

כדי לקבל תמונה מקיפה יותר על הליך קבלת מעמד של קטין עצמאי בבית המשפט ועל תוצאותיו המשפטיות של הליך זה נפנה כעת לסקירה פרטנית של ההסדרים החוקיים הקיימים בחלק ממדינות ארצות הברית.

2. הסדרים חקיקתיים במדינות ספציפיות

2.1 קליפורניה

על-פי קוד המשפחה של קליפורניה (California Family Code), אדם שטרם מלאו לו 18 הוא קטין עצמאי אם מתקיים בו אחד מהתנאים הבאים:³⁰

- (1) הוא נישא בנישואין בני-תוקף, גם אם הנישואין פורקו ;
 - (2) הוא נמצא בשירות פעיל בצבא ;
 - (3) הוא קיבל הצהרת אמנציפציה (מבית המשפט) לפי סעיף 7122 לקוד (ראו להלן).
- קטין יכול לעתור לבית המשפט לקבלת אמנציפציה אם התקיימו התנאים המצטברים הבאים :
- לקטין מלאו 14 שנים לפחות.
 - הוא חי בנפרד מהוריו או מהאפוטרופוס שלו, מרצונו ובהסכמתם (לרבות הסכמה בשתיקה).
 - הוא מנהל בעצמו את ענייניו הכספיים (עליו לצרף לבקשה הצהרה על הכנסותיו והוצאותיו).
 - מקור הכנסותיו אינו בפעילות כלשהי הנחשבת לפלילית.

²⁹ Lane and Kohlenberg, "Emancipated Minors ".

³⁰ [California Family Code: Section 7002.](#)

בית המשפט יזמן לדיון את הורי הקטין, האפוטרופוס שלו או מי שהקטין נמצא במשמורתו. אל ההזמנה יצורף טופס בו הם יוכלו לתת בכתב את הסכמתם לאמנציפציה. בית המשפט גם יידע על ההליך את גורמי הרווחה הרלוונטיים. בתום הדיון, בית משפט יאשר את בקשת הקטין אם שוכנע כי אכן מתקיימים התנאים האמורים וכי האמנציפציה היא בטובת הקטין.³¹

יצוין, כי הקוד מצהיר על כך שכוונת המחוקק היא שההליכים המשפטיים בכל הנוגע לקבלת הצהרה על אמנציפציה של קטין יהיו פשוטים וזולים ככל שניתן, ויתאימו לקטינים המייצגים את עצמם בבית המשפט.³²

קטין עצמאי ייחשב כבגיר לצורך העניינים הבאים:³³

- (1) זכויות הקטין בכל הנוגע לתמיכה בידי הוריו.
- (2) זכויות ההורים בכל הנוגע להכנסותיו של הקטין ולפיקוח עליו.
- (3) לגבי הורי הקטין או האפוטרופוס שלו - סיום אחריותם השלוחית לעוולות שביצע הקטין.
- (4) כשירות הקטין לעשות, בין השאר, את הפעולות הבאות:
 - לתת את הסכמתו לטיפול רפואי, טיפול שיניים, טיפול פסיכיאטרי, ללא ידיעה, הסכמה או חבות מצד ההורים.
 - להיכנס להתקשרויות חוזיות מחייבות או למסור יפוי כוח.
 - למכור, לקנות, להחכיר, להעביר או להחליף זכות בנכסי נדל"ן או בנכסים אישיים, לרבות מניות בתאגיד מקומי או זר או חברות בהתאגדות שאינה למטרות רווח.
 - לתבוע או להיתבע בשמו.
 - להתדיין בכל תביעה או הליך משפטי שהקטין צד לו.
 - לכתוב או לבטל צוואה.
 - להעניק מתנה ישירות או בנאמנות.
 - להעביר, לשחרר או להעניק זכויות ברכוש משותף מקשרי נישואין.
 - ליצור נאמנות לטובתו או לטובת אחר.
 - להקים או לקבוע לעצמו מקום מגורים משלו.
 - לבקש רישיון עבודה בהתאם להוראות קוד החינוך, ללא צורך בבקשה מצד הורי הקטין.
 - להירשם לבית ספר או למכללה.

כמו כן, לחוזה ביטוח שחתם עליו קטין עצמאי יש אותו אפקט כאילו חתם עליו אדם בגיר, ובכל הנוגע לחוזה זה יש לקטין את כל הזכויות, המחויבויות והאחריות של בגיר.³⁴

³¹ סעיפים 7120-7123 לקוד המשפחה.

³² סעיף 7110 לקוד המשפחה.

³³ סעיף 7050 לקוד המשפחה.

³⁴ סעיף 7051 לקוד המשפחה.

על-פי בקשת קטין שקיבל אמנציפציה בהתאם להליך האמור, מעמדו כקטין עצמאי יצוין ויירשם בתעודת הזהות המונפקת לו בידי משרד התחבורה.³⁵

הצהרת אמנציפציה שהושגה במרמה או תוך הסתרת מידע מהותי תהיה נתונה לביטול. כמו כן, הצהרת אמנציפציה של קטין נצרך שאין לו אמצעי קיום נתונה אף היא לביטול.³⁶ קטין ייחשב לנצרך אם מקור ההכנסה היחיד שלו הוא מכספי סיוע ציבורי. גם במקרה זה, בטרם מתן החלטה על ביטול הצהרת אמנציפציה, ישקול בית המשפט אם הדבר עולה בקנה אחד עם טובת הקטין.³⁷ בכל מקרה, ביטול הצהרת אמנציפציה אינו פוגע בזכויות ומחויבויות חוזיות או בזכויות ואינטרסים קנייניים שקמו במהלך התקופה בה ההצהרה היתה בתוקף.

2.2 אילינוי

באילינוי קיים חוק (The Emancipation of Minors Act) שמטרתו, בין השאר, לקבוע את הדרכים שבאמצעותן קטין-בוגר (mature minor) יכול להשיג מעמד משפטי של emancipated person ולהיות רשאי להיכנס להתקשרויות חוזיות. קטין-בוגר מוגדר בחוק כמי שמלאו לו 16 שנים אך טרם מלאו לו 18 ושהראה את כשירותו ויכולתו לנהל את ענייניו בעצמו ולחיות בעצמאות מלאה או חלקית מהוריו או מהאפוטרופוס שלו.

קטין-בוגר שקיבל אמנציפציה מלאה לפי חוק זה רשאי להיכנס להתקשרויות חוזיות, ובנוסף לכך יחולו עליו כל הזכויות והחובות שיינתנו לו על-ידי בית המשפט, כל עוד הן אינן סותרות דרישות גיל ספציפיות המופיעות בחקיקה המדינתית או הפדראלית. קטין-בוגר שקיבל אמנציפציה חלקית לפי חוק זה יחולו עליו רק הזכויות והחובות שפורטו בצו בית המשפט. בית המשפט שדן באמנציפציה של קטין-בוגר ימשיך להיות בעל סמכות שיפוט לגביו בכל הנוגע להליך זה עד הגיעו של הקטין לגיל 18. במהלך תקופה זו הוא רשאי לסיים או לשנות צווי אמנציפציה קודמים שנתן לגביו (כאשר כל שינוי או סיום שכזה יחולו מכאן ולהבא אך לא רטרואקטיבית).

בקשה לאמנציפציה שמוגשת לבית המשפט צריכה לכלול, בין השאר, את הסיבה לכך שהקטין-הבוגר רוצה לזכות באמנציפציה מלאה או חלקית וכן להראות שהוא חי בעצמאות מלאה או חלקית מהוריו או מהאפוטרופוס שלו. בית המשפט ייענה לבקשה אם בתום הדיון בה הגיע למסקנה שהקטין-הבוגר עומד בתנאים הנדרשים, שיש לו את היכולת והבגרות לנהל בעצמו את ענייניו, לרבות אלה הכספיים, ושהכרזה עליו כעל emancipated minor תקדם את טובתו ואת טובת משפחתו גם יחד. ואולם, בית המשפט אינו רשאי להוציא שום צו של אמנציפציה מלאה או חלקית לפי חוק זה אם יש לכך התנגדות כלשהי מצד הקטין, הוריו או האפוטרופוס שלו (עם זאת,

³⁵ סעיף 7140 לקוד המשפחה.

³⁶ סעיף 7130 לקוד המשפחה.

³⁷ סעיף 7132 לקוד המשפחה.

החוק אינו שולל או מגביל אפשרויות אחרות מכוח חקיקה או פסיקה שעל-פיהן יכול קטין להשיג אמנציפציה).³⁸

2.3 וושינגטון³⁹

קטין שמלאו לו 16 שנה רשאי לפנות לבית המשפט בעתירה לקבלת הצהרה על אמנציפציה (declaration of emancipation). בית המשפט יעניק לו הצהרה כאמור אם עלה בידו להוכיח כי ביכולתו לנהל בעצמו את ענייניו הכספיים והלא כספיים, לרבות ענייניו האישיים, החברתיים והחינוכיים. הורה, אפוטרופוס, או מי שבידו משמורת על הקטין רשאי להתנגד לבקשה ובית המשפט יסרב להעניק הצהרה על אמנציפציה של הקטין, אלא אם כן הוכח לו באופן ברור ומשכנע שסירוב כאמור יזיק לאינטרסים של הקטין.

קטין עצמאי (emancipated minor) ייחשב כמי שיש לו סמכויות וכשירות של אדם בגיר ואולם הוא לא ייחשב כבגיר לעניינים הבאים:

- א. לעניין הליכי העמדתו לדין מכוח החוק הפלילי, למעט חריגים מסוימים.
- ב. לעניין חוקים פליליים שלגביהם גילו של הקורבן הוא חלק ממרכיבי העבירה ואותו קטין עצמאי היה קורבן העבירה.
- ג. לעניין דרישות גיל ספציפיות, חוקתיות או סטטוטוריות, הנוגעות להצבעה בבחירות, לשימוש במשקאות אלכוהוליים, להחזקת כלי נשק ולרגולציה אחרת מתחום הבריאות או הבטיחות הרלוונטית לקטין בשל גילו.

החוק בווישינגטון מפרט רשימה (בלתי ממצה) של עניינים שלגביהם קטין שבית המשפט הצהיר על עצמאותו ייחשב כעצמאי:

- א. סיום מחויבות הוריו לתמיכה כלכלית, טיפול, פיקוח וכל מחויבות אחרת שעשויה לחול על הוריו מכוח יחסי הורים-ילדים, לרבות מחויבויות המוטלות בשל פירוק נישואין.
- ב. הזכות לתבוע או להיתבע בשם עצמו.
- ג. הזכות להחזיק בהכנסותיו.
- ד. הזכות להקים ולהחזיק מקום מגורים נפרד.
- ה. הזכות להיכנס להתקשרויות חוזיות בעלות תוקף מחייב.
- ו. הזכות לפעול באופן אוטונומי ועם סמכות וכשירות של אדם בגיר ביחסים עסקיים מכל סוג, לרבות עסקאות קנייניות.
- ז. הזכות לעבוד ולהתפרנס, בכפוף אך ורק לרגולציות שעניינן בטיחות או בריאות ושנועדו להגן על קטינים ללא קשר למעמד המשפטי.

³⁸ <http://codes.lp.findlaw.com/ilstatutes/750/30>.

³⁹ Chapter 13.64 RCW: Emancipation of Minors.

אתר הקונגרס של מדינת וושינגטון: <http://apps.leg.wa.gov/rcw/default.aspx?cite=13.64&full=true>

ח. הזכות לתת הסכמה מודעת לקבלת טיפול רפואי.

הצהרה על אמנציפציה שהושגה במרמה ניתנת לביטול. עם זאת, ביטול הצהרה שכזו לא ישפיע על התחייבויות, זכויות או אינטרסים שקמו במהלך התקופה שבה ההצהרה היתה בתוקף.

2.4 מישגן

החוק במישגן⁴⁰ מבחין בין אמנציפציה שקטין מקבל באופן אוטומטי (בין השאר, בנסיבות של הגיעו לגיל הבגירות, נישואין ברי-תוקף או שירות פעיל בצבא) לבין אמנציפציה שקטין (בגילאי 16-18) יכול לקבל באמצעות עתירה לבית המשפט המוסמך. קטין המבקש לקבל אמנציפציה (שלא "במסלול האוטומטי") צריך לעתור לשם כך לבית המשפט.⁴¹ עליו להראות בעתירתו יכולת לנהל בעצמו את ענייניו הכספיים, האישיים והחברתיים ולצרף לעתירה תצהיר מטעם איש מקצוע (מורה, מנהל בית ספר, יועץ בית הספר, רופא, אחות, כומר, פסיכולוג, עובד סוציאלי ועוד), שמכיר אישית את הקטין ונסיבותיו ומעיד על כך שבנסיבות הקיימות אמנציפציה תהיה בטובתו של הקטין. בית המשפט רשאי לדחות על הסף את עתירת הקטין במידה שהורה שהקטין נמצא במשמורתו מתנגד לבקשה ואותו הורה מספק לקטין תמיכה כלכלית.

בית המשפט ייעתר לבקשה ויוציא צו אמנציפציה אם קבע שהדבר הוא בטובת הקטין ואם הקטין הוכיח את כל אלה:

- להורה או לאפוטרופוס שלו אין התנגדות לבקשה. במידה שמי מהם מתנגד לבקשה, על הקטין להראות שאותו אדם אינו מספק לו תמיכה כלכלית.
- מלאו לקטין 16 שנה לפחות.
- הקטין הוא תושב המדינה.
- הוא הראה יכולת לנהל את ענייניו הכספיים בעצמו.
- יש לו יכולת לנהל בעצמו את ענייניו האישיים והחברתיים, לרבות בעניין מגורים.
- הקטין מבין את זכויותיו וחובותיו כ"קטין עצמאי" על-פי חוק זה.

צו אמנציפציה שהושג במרמה ניתן לביטול. עם זאת, ביטול הצו לא ישפיע על התחייבויות, זכויות או אינטרסים שקמו במהלך התקופה בה היה בתוקף.

לבקשת קטין עצמאי או הורה, בית משפט יבטל את תוקפו של צו אמנציפציה אם קבע שהתקיימו אחד מאלה:⁴²

⁴⁰ Status of Minors and Child Support Act 293 of 1968, MCL 722.1 through 722.6.

⁴¹ Ibid, sections 722.4a-c.

⁴² Ibid, section 722.4d.

- הקטין נצרך ואין לו אמצעים לתמיכה כלכלית.
- הקטין והוריו גם יחד מסכימים שיש לבטל את הצו.
- חודשו יחסים משפחתיים שאינם תואמים את צו האמנציפציה הקיים.

גם ביטול צו אמנציפציה בהליך זה אינו משפיע על התחייבויות או זכויות חוזיות או על זכויות או אינטרסים קנייניים שקמו במהלך התקופה בה היה בתוקף.

גם קטין שקיבל אמנציפציה אוטומטית וגם קטין שקיבל אמנציפציה באמצעות עתירה לבית המשפט יחשבו כבעלי זכויות וחובות של אדם בגיר, למעט במקרים חוקתיים או סטטוטוריים שבהם קיימות דרישות גיל ספציפיות הנוגעות להצבעה בבחירות, צריכת משקאות אלכוהוליים וחקיקה בריאותית ובטיחותית אחרת שרלוונטית לגביהם בשל גילם.

החוק במישיגן מפרט רשימה לא ממצה של עניינים שלגביהם קטין שקיבל אמנציפציה ייחשב כאדם עצמאי. בין השאר כלולות ברשימה הזכויות המפורטות להלן:⁴³

- הזכות להתקשר בחוזים ברי-אכיפה, לרבות חוזי שכירות לדירות.
- הזכות לתבוע ולהיתבע בשמו.
- הזכות לשמור לעצמו את הכנסותיו.
- הזכות למקום מגורים נפרד.
- הזכות לפעול בצורה אוטונומית, עם הזכויות והחובות של אדם בגיר, בכל הקשרים העסקיים לסוגיהם, לרבות, אך לא רק, בעסקאות קנייניות, בפתחת חשבונות על שמו לקבלת שירותים שונים, ולמעט בעניינים ספציפיים שלגביהם קבע בית המשפט שנדרשת בהם התערבות של אפוטרופוס.
- הזכות להתפרנס למחיתו, בכפוף רק לרגולציות בריאותיות ובטיחותיות שנועדו להגן על קטינים ללא קשר למעמדם המשפטי.
- הזכות לאשר שינתן לו טיפול בריאותי מונע, טיפול רפואי, טיפולי שיניים וטיפולים בתחום בריאות הנפש ללא ידיעה או אחריות הורית.
- הזכות לבקש רישיון נהיגה או כל רישיון אחר מטעם המדינה שהוא עשוי להיות זכאי לו.
- הזכות להירשם לבית ספר.
- הזכות להינשא.
- הזכות לבקש סיוע משירותי הרווחה.
- הזכות לכתוב צוואה.

⁴³ Ibid, section 722.4e (1).

החוק מוסיף וקובע כי הוריו של קטין שקיבל אמנציפציה בצו של בית המשפט עדיין חייבים, ביחד ולחוד, לתמוך בקטין. עם זאת, הם לא יישאו באחריות לחובות כלשהם שיצר הקטין בתקופת האמנציפציה שלו.⁴⁴

2.5 פלורידה

קטין יכול לקבל צו לאמנציפציה באמצעות עתירה לבית המשפט שצריכה להיות מוגשת על-ידי הורי הקטין או האפוטרופוס שלו או בידי אפוטרופוס שמונה לו לצורך הדיון. אם הבקשה אינה מוגשת בידי שני ההורים, בית המשפט יזמן לדיון גם את ההורה שאינו חתום על הבקשה.⁴⁵ כדי לזכות באמנציפציה על הבקשה להראות לבית המשפט שמתקיימים כל אלה:

- הקטין בן 16 לפחות.
- הוא עצמאי ומסוגל לתמוך בעצמו מבחינה כלכלית (וגם בילדו, אם יש לו). צריך שתהיה לו תכנית ספציפית שתספק את צרכיו אם הקטין אינו תומך בעצמו מבחינה כלכלית בעת הגשת הבקשה לאמנציפציה. על הבקשה להראות שהקטין אינו תלוי בקבלת סעד ציבורי למחייתו. היא צריכה לתת לבית המשפט מידע על אופיו, הרגליו, חינוכו, הכנסתו ויכולתו המנטאלית של הקטין לעשות עסקים; וכן להראות כיצד צרכיו של הקטין בכל הנוגע למזון, מחסה, ביגוד, טיפול רפואי וכיו"ב יקבלו מענה בהיותו עצמאי.
- על הבקשה גם לפרט את הסיבות שבגינן הקטין זקוק לאמנציפציה.

בית המשפט ייעתר לבקשה ויוציא צו אמנציפציה אם שוכנע שהדבר הוא בטובת הקטין.

קטין עצמאי (שזכה באמנציפציה מבית המשפט) הוא בעל כשרות משפטית לפעול כאדם בגיר, לנהל את ענייניו בעצמו ולהיות משוחרר מהפיקוח ומהמשמורת המשפטיים של הוריו. למעשה, גם מבחינת המשפט האזרחי וגם מבחינת המשפט הפלילי, קטין עצמאי מקבל מעמד משפטי של בגיר לכל דבר ועניין ויש לו את כל הזכויות והחובות כמו לאדם שמלאו לו 18.⁴⁶ עם זאת, אמנציפציה לא משנה את השפעתם של חוקים מסוימים, כמו למשל חוקים המציבים דרישות גיל לגבי נושאים כמו שתיית משקאות אלכוהוליים או זכות הצבעה בבחירות.

⁴⁴ Status of Minors and Child Support Act 293 of 1968, MCL, section 722.4e (2).

⁴⁵ Florida Statute Chapter 743: Disability of nonage of minors removed, section. 743.015.

⁴⁶ Ibid, sec. 743.015(6).

2.6 ורמונט

קטין עצמאי (emancipated minor) מוגדר כקטין אשר:⁴⁷

- (א) נישא בנישואין אזרחיים ברי-תוקף, גם אם הנישואין הסתיימו בפירוק;
 - (ב) נמצא בשירות פעיל בצבא; או
 - (ג) הוכרז כקטין עצמאי על-פי צו בית משפט מכוח סעיף 7155 לחוק (ראו להלן).
- כדי להפוך ל"קטין עצמאי" על-פי צו בית משפט מכוח פרק זה של החוק, על הקטין:

- (1) להיות בן 16 לפחות אך מתחת לגיל הבגירות (18);
- (2) לחיות בנפרד מהוריו או מהאפוטרופוס שלו במשך 3 חודשים לפחות;
- (3) לנהל את ענייניו הכספיים;
- (4) להפגין את יכולתו לפרנס ולקיים את עצמו בכל הנוגע לענייניו הכספיים והאישיים, לרבות הוכחת תעסוקה או אמצעי פרנסה אחרים (שאינם כוללים אמצעים כמו קבלת סיוע למשפחות נזקקות או הישענות על משאבים כספיים של אדם אחר שמקבל סיוע מסוג זה);
- (5) להראות תעודת בגור בית ספר תיכון או תעודה שוות ערך או מסמך המעיד על כך שהוא משתתף בתוכנית חינוך המכוונת להשגת תעודה כאמור ומשיג בה ציונים עוברים;
- (6) לא להיות תחת משמורת או אפוטרופסות של הממונה על שירותי חברה ושיקום (Commissioner of social and rehabilitation services) או תחת פיקוח או משמורת של הממונה על מוסדות לטיפול בעבריינים צעירים (Commissioner of corrections).

בעתירתו לאמנציפציה על הקטין לציין, בין השאר, את הסיבות לבקשה. הוריו, האפוטרופוס שלו או מי שהקטין נמצא במשמורתו יוזמנו לדיון בבקשה ויוכלו להציג את טיעוניהם. נטל ההוכחה מוטל על הקטין-העותר על-פי מאזן הסתברויות. בהתאם לסעיף 7155 לחוק, אם בתום הדיון בעתירה נוכח בית המשפט שהקטין עונה על כל הקריטריונים האמורים ושאמנציפציה תהיה בטובתו, יורה בית המשפט על מתן אמנציפציה לקטין. טובת הקטין תישקל על-ידי בית המשפט בהתאם לקריטריונים הבאים:

- (1) האמנציפציה לא תיצור סיכון של גרימת נזק לקטין;
- (2) הסבירות שהקטין יוכל ליטול על עצמו אחריות ומחויבויות של אדם בגיר;
- (3) הסתגלות הקטין למגורים בנפרד מהוריו או מהאפוטרופוס שלו;
- (4) דעתם והמלצותיהם של הורי הקטין, האפוטרופוס שלו או מי שהקטין נמצא במשמורתו.

⁴⁷ [Vermont Statutes Annotated \(VSA\), Title 12, Chapter 217: Emancipation of Minors, Section 7151.](#)

בית המשפט רשאי לדרוש מהקטין העצמאי למסור דיווח מעת לעת לבית המשפט או לאדם אחר שייקבע על-ידי בית המשפט בכל הנוגע להמשך מילוי התנאים לאמנציפציה שעמדו בבסיס הבקשה. אי-עמידה בדרישת דיווח זו עלולה להביא לביטול צו האמנציפציה שניתן לקטין.⁴⁸

צו אמנציפציה יכיר בקטין כאדם בגיר לכל עניין הנובע מהגיע אדם לגיל הבגירות, לרבות:⁴⁹

- (1) התקשרויות בחוזים מחייבים ;
- (2) ליטיגציה ויישוב סכסוכים משפטיים, לרבות הכשירות לתבוע ולהיתבע ;
- (3) קניה ומכירה של נכסי נדל"ן ;
- (4) קביעת מקום מגורים ;
- (5) אפשרות להיתבע כבגיר על-פי החוק הפלילי ;
- (6) סיום חובת הפרנסה של הקטין והפיקוח עליו בידי הוריו וסיום זכויותיהם בכל הנוגע להכנסות הקטין ;
- (7) סיום האחריות הנזיקית של ההורים על מעשי הקטין ;
- (8) ציון מעמדו של הקטין כ"קטין עצמאי" על רישיון הנהיגה או תעודת הזהות שהוצאו לו על-ידי רשויות המדינה.

עם זאת, צו אמנציפציה לא ישפיע על מעמד הקטין בכל הנוגע להוראות חוק המעלות דרישות גיל ספציפיות, לרבות חקיקה האוסרת מכירת משקאות אלכוהוליים לאנשים מתחת לגיל 21.

גם כאן נקבע כי צו אמנציפציה שהושג במרמה או תוך הסתרת מידע מהותי יהיה נתון לביטול. ביטול כאמור לא יפגע בהתחייבויות וזכויות חוזיות או בזכויות ואינטרסים קנייניים שקמו במהלך התקופה בה צו האמנציפציה היה בתוקף (אלא אם כן הנהנה מהם הוא מי שנטל חלק במרמה או בהסתרת המידע).⁵⁰

⁴⁸ [VSA, Title 12, Chapter 217, Section 7155.](#)

⁴⁹ Ibid, section 7156.

⁵⁰ Ibid, section 7158.

